

Η εισήγηση
του Προέδρου
του ΤΕΕ
στη συνάντηση
πρυτάνεων και
κοσμητόρων
Πολυτεχνικών
Σχολών
στη Θεσσαλονίκη

Μεταρρύθμιση στην Τεχνική Εκπαίδευση

**Αδυναμία
της ελληνικής
οικονομίας
να απορροφά
και να αξιοποιεί
το επιστημονικό της
δυναμικό**

Το αίτημα μιας ριζικής και ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης στην Τεχνική Εκπαίδευση τεκμηριώσε ο πρόεδρος του ΤΕΕ, **Γιάννης Αλαβάνος**, με εισήγησή του στη συνάντηση Πρυτάνεων και Κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών, που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιανουαρίου 2009 στη Θεσσαλονίκη, υπογραμμίζοντας ότι: «Η δομή της Τεχνικής Εκπαίδευσης δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές παραγωγικές ανάγκες και η αιτία της απογοήτευσης της νέας γενιάς είναι η αναντιστοιχία προσδοκιών και πραγματικότητας».

Στην εισήγησή του, ο κ. Αλαβάνος επικαλέστηκε στοιχεία έρευνας που εκδόθηκε το 2008, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2005 από το δίκτυο των Γραφείων Διασύνδεσης των Πανεπιστημίων σε δείγμα 13.617 αποφοίτων ΑΕΙ των ετών 1998-2000, η οποία επισήμανε ιδιαίτερα την αδυναμία της ελληνικής οικονομίας να απορροφά και να αξιοποιεί το επιστημονικό της δυναμικό σημειώνοντας ότι: «Οι δυσκολίες

ένταξης των νέων πτυχιούχων είναι όχι μόνο μακροοικονομικής, αλλά και διαρθρωτικής φύσης. Έχουν δηλαδή να κάνουν με τη διαρθρωτική αδυναμία της ελληνικής οικονομίας να δημιουργήσει θέσεις εργασίας για εργατικό δυναμικό υψηλής εκπαίδευσης στο ρυθμό εκείνο που απαιτείται για να απορροφήσει τους πτυχιούχους που εξέρχονται κάθε χρόνο από τα πανεπιστήμια της χώρας, μαζί με αυτούς που αποκτούν πτυχία από πανεπιστήμια του εξωτερικού και επιστρέφουν στην Ελλάδα αναζητώντας δουλειά. Η αναντιστοιχία αυτή βρίσκεται στον αντίποδα της κυρίαρχης σήμερα ερμηνείας των δυσκολιών επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων, η οποία αποδίδει τις τελευταίες στην αδυναμία τού Πανεπιστημίου να παράσχει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες που έχει ανάγκη η οικονομία».

Τόνισε, επίσης, ότι «ο κίνδυνος ανεργίας και η έλλειψη θέσεων εργασίας με αντικείμενο συναφές με αυτό των σπουδών οδηγεί μερίδα των πτυχιού-

χων σε προσαρμογή των προσδοκιών τους στην υπάρχουσα κατάσταση. Όσο μεγαλύτερη είναι η έκταση της ετεροαπασχόλησης σε έναν επιστημονικό κλάδο σπουδών τόσο εντονότερος είναι ο ανταγωνισμός μεταξύ αποφοίτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ για τις ίδιες θέσεις εργασίας. Άρα, είναι οι πτυχιούχοι ΑΕΙ αυτοί που στην ανάγκη καταλαμβάνουν θέσεις τις οποίες μπορούν να καταλάβουν και οι πτυχιούχοι ΤΕΙ και όχι το αντίστροφο».

Πίσω από τον τίτλο «ισοδύναμος αποφοίτου ΤΕΙ» καλύπτονται απόφοιτοι με σπουδές και εμπειρία τελείως διαφορετικές, από αποφοίτους Μέσων Σχολών μέχρι αποφοίτους τετραετούς φοίτησης Ανώτατων ΤΕΙ. Οι ενεργοί διπλωματούχοι μηχανικοί, μέλη του ΤΕΕ, είναι 102.018 σε συνολικό πληθυσμό 11.120.000 (το 0,90%) και σε ενεργό πληθυσμό 1 στους 47 ενεργούς εργαζομένους. Η αναλογία αυτή σε αντίστοιχα κράτη της ΕΕ, πληθυσμιακά και οικονομικά, είναι κατά πολύ μικρότερη.

I. Ο καθένας που απασχολείται στον τεχνικό τομέα δικαιούται της προστασίας ενός επαγγελματικού πλαισίου άσκησης των αρμοδιοτήτων του, παράλληλα με ένα σαφές πλαίσιο κανόνων, προδιαγραφών, προτύπων και ποινών. Αυτά τα πλαίσια, που οφείλουν να έχουν δυναμικό χαρακτήρα, θα πρέπει να προσδιοριστούν σε σύγχρονο χρονικό διάστημα, με καθαρότητα.

II. Μέσα στο επόμενο τρίμηνο, το ΤΕΕ θα έχει ολοκληρώσει τη θέση του για το εάν θα εγγραφούν ως μέλη του απόφοιτοι όλων των νέων σχολών που το διεκδικούν.

III. Μέσα σε μια διετία το ΤΕΕ θα έχει ολοκληρώσει τις θέσεις του για «διεκδικήσεις» επαγγελματικών δικαιωμάτων κλάδων διπλωματούχων μηχανικών. Οι πρόσφατες αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων, και ιδιαίτερα του ΣτΕ, επιφορτίζουν το ΤΕΕ να αντιμετωπίζει με απόλυτη υπευθυνότητα το συγκεκριμένο θέμα.

IV. Υπενθυμίζεται ότι το ΤΕΕ, με βάση τις αρμοδιότητες που του παρέχει η νομοθεσία, όπως έχουν εξειδικευτεί και με δικαστικές αποφάσεις, έχει γνωμοδοτήσει ότι δικαιούνται οι απόφοιτοι των ελληνικών πολυτεχνικών σχολών και όσοι εξισώνονται με αυτούς, των προνομίων που παρέχει μεταπτυχιακός τίτλος που έχει κτηθεί με σύνολο χρόνων σπουδών τα πέντε.

V. Όσον αφορά την ακαδημαϊκή ιστίμηση του διπλώματος με το μάστερ που απονέμεται από σχολές της ΕΕ πέντε χρόνων σπουδών, το ΤΕΕ θεωρεί ότι επιβάλλεται, για λόγους δικαίου και ίσης αντιμετώπισης των Ελλήνων διπλωματούχων μηχανικών με τους συναδέλφους τους της ΕΕ, να προωθηθεί, αλλά εναπόκειται στις ακαδημαϊκές αρχές να το θεσμοθετήσουν και να το υλοποιήσουν.

VI. Το ΤΕΕ μελετά, με οριζόντια βάση εξαμήνου, την αλλαγή του τρόπου χορήγησης άδειας άσκησης επαγγέλμα-

ΧΩΡΑ	Παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο GDP/ρπε	Παραγωγικότητα ανά ώρα GDP/ρhw	Σχέση παραγωγικότητας ανά εργαζόμενο και ανά ώρα εργασίας %
Ολλανδία	113,6	120	105,63%
Γερμανία	106,6	108,5	101,78%
Βέλγιο	134	127,5	95,15%
Λουξεμβούργο	171,3	162	94,57%
Γαλλία	122,7	115,9	94,46%
Δανία	108,2	100,3	92,70%
Σουηδία	110	101,5	92,27%
Ιρλανδία	134,1	119,7	89,26%
Πορτογαλία	66,4	58,8	88,55%
Βουλγαρία	34,5	30,3	87,83%
Ηνωμένο Βασίλειο	112,5	98,8	87,82%
Ισπανία	99,6	87,1	87,45%
Φινλανδία	112,6	95,5	84,81%
Μάλτα	86,4	72,9	84,38%
Σλοβενία	83,3	69,6	83,55%
Σλοβακία	70	58,4	83,43%

Σαφές τοπίο επαγγελ

τος, για όσους το επιβάλλει η νομοθεσία. Η σκέψη που μελετάται είναι να αποτελέσουν την αφορμή

οι μηχανικοί να εξοικειωθούν με επαγγελματικούς κανόνες που δεν διδάσκονται στις σχολές. Η πιθα-

Η Τεχνική Εκπαίδευση δεν είναι δομημένη, σε όλες της τις βαθμίδες της, για να καλύψει τις προοπτικές, σε βάθος χρόνου, της ελληνικής οικονομίας. Ως μόνο επιχείρημα, από τα πάρα πολλά, αρκεί να πούμε ότι κανείς δεν υποστηρίζει την αντίθετη άποψη. Χρειαζόμαστε μια ριζική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και συνολικά και ειδικότερα στο συγκεκριμένο χώρο. Έχουμε α-

δημιουργία κλίματος διαίρεσης. Το μακρύ ταξίδι της μετατροπής των ΚΑΤΕΕ σε ΑΤΕΙ (Παράρτημα I. ΚΑΤΕΕ – ΤΕΙ) είναι παράλληλα μια διαρκής απομάκρυνση από τις πραγματικές ανάγκες και της οικονομίας και της Παιδείας. Τα επαγγελματικά δικαιώματα αξιοποιούνται για να δημιουργούν αντιπαλότητες μεταξύ αυτών που επιβάλλεται στην παραγωγή να είναι συνεργάτες, για να φανεί ότι αυτός που στερεί το δικαίωμα

μοθημάτων και προθέσεων, ακόμα και τους αποφοίτους Σχολών Ηφαίστου. Πού θα βρουν όλοι αυτοί αντικείμενο απασχόλησης αντίστοιχο των προσδοκιών που τους καλλιεργούνται; Η απάντηση στο ερώτημα ίσως κρύβεται πίσω από το γεγονός ότι οι εξαγγελίες περί των συγκεκριμένων επαγγελματικών δικαιωμάτων υλοποιούνται σε μικρό βαθμό και ποσοστό, ώστε να φαίνεται μια μερική ανταπόκριση και παράλληλα να διατηρείται ο μύθος των φανταστικών εχθρών και η διαμάχη που καλλιεργείται να κρύβει το πόσο γυμνός είναι ο βασιλιάς (ο προηγούμενος Υπουργός Παιδείας έριξε λάδι στη φωτιά στην αντιπαράθεση Διπλωματούχων Μηχανικών και Τεχνολόγων Μηχανικών, τη στιγμή που διαπίστωσε τη σύμπλευσή τους στο θέμα της αναγνώρισης των Κολεγίων). Οι τελευταίες κινητοποιήσεις, που από όλους επίσης αποδίδονται και στην αναντιστοιχία προσδοκιών και πραγματικότητας για τους νέους, είναι μια ισχυρή ένδειξη ότι τα θετικά «πολιτικά» κέρδη από μια τέτοια τακτική εκλείπουν.

Η ατολμία των κυβερνήσεων

νάγκη διαφορετικών αναπτυξιακών επιλογών.

Οι κυβερνήσεις δεν τολμούν εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και δεν ακολουθούν οικονομικές επιλογές που να προσφέρουν εργασία, όπως το Σύνταγμα επιτάσσει, στον ενεργό πληθυσμό της χώρας. Μπροστά στον κίνδυνο της συσπείρωσης όλων των εργαζομένων στον τεχνικό τομέα, επιλέγουν το λαϊκισμό, την ψηφοθηρία και τη

στην πρόσβαση στην εργασία και στο αυτονόητο δικαίωμα στην κατοχύρωση ενός πλαισίου επαγγελματικών αρμοδιοτήτων είναι το ΤΕΕ. Σε μια αγορά που είναι απόλυτα κορεσμένη, σε μια εποχή μεγάλης κρίσης, υπόσχονται ίδια επαγγελματικά δικαιώματα στους αποφοίτους των Πολυτεχνικών Σχολών, στους αποφοίτους των Κολεγίων, στους αποφοίτους των ΑΤΕΙ, με τους οποίους εξισώνουν, με μια αλληλοδιαδοχή νο-

στην ΕΕ και η σχέση τους

ΧΩΡΑ	Σχέση παραγωγικότητας ανά εργαζόμενο και ανά ώρα εργασίας %		
	Παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο GDP/ππε	Παραγωγικότητα ανά ώρα GDP/ρhw	ανά εργαζόμενο και ανά ώρα εργασίας %
Αυστρία	120,3	97,8	81,30%
Ιταλία	108,7	88,2	81,14%
Κύπρος	84,3	68	80,66%
Λιθουανία	57,6	45,3	78,65%
Λετονία	52,2	40,3	77,20%
Τσεχική Δημοκρατία	70,4	52,5	74,57%
Ουγγαρία	75,1	55,1	73,37%
Πολωνία	61,6	45,1	73,21%
Ελλάδα	103,3	74,6	72,22%
Εσθονία	63,1	45	71,32%
Ρουμανία	41,5	N/A	N/A
ΕΕ-25	103,6	100	96,53%

Πηγή: Raising productivity growth: key messages from the European Competitiveness Report 2007, COM (2007) 666 final

ματικών δικαιωμάτων

νή αλλαγή του περιεχομένου και του τρόπου των εξετάσεων, σε καμιά περίπτωση, δε θα αποτελέσει αιτία μεγαλύτερης καθυστέρησης στη χορήγηση της άδειας, έναντι των όσων ισχύουν σήμερα. Κάτι

τέτοιο θα ήταν αντίθετο με τις αρχές δικαίου.

VII. Το ΤΕΕ καταγράφει την υπάρχουσα δομή απονομής και ελέγχου των επαγγελματικών δικαιωμάτων στους τεχνικούς, μη μέλη του, και μελετά, με ορίζοντα έτους, την παρέμβασή του σε αυτόν τον τομέα. Η διάταξη του ιδρυτικού νόμου του ΤΕΕ, ότι σε αυτό εγγράφονται σε ειδικές λίστες όσοι ασχολούνται με το τεχνικό επάγγελμα, τα τελευταία δύο χρόνια έχει αρχίσει και ενεργοποιείται.

VIII. Για τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων ΤΕΙ η στάση του ΥΠΕΠΘ επιβεβαιώνει ότι με την υπάρχουσα δομή δεν μπορεί να βρεθεί λύση. Ακόμα και σε όσες περιπτώσεις εμφανίστηκε, μέσα από κοινές επιτροπές, μια προσεγγιστική λύση, το Υπουργείο ακύρωσε την προοπτική της. Το τελευταίο διάστημα, το ΥΠΕΠΘ ηγήτο μιας προσπάθειας διαστρέβλωσης των θέσεων του ΤΕΕ. Σε ορισμένες περιπτώσεις άγγιξε τα όρια της αθέμιτης ενέργειας.

Σε περίπτωση που το ΥΠΕΠΘ συνηγορήσει στην πρόταση που παραπάνω διατυπώνεται, τότε το θέμα των συγκεκριμένων επαγγελματικών δικαιωμάτων θα αντιμετωπιστεί μεν όπως πρέπει, ανάλογα με το ουσιαστικό, όχι το ονομαστικό, Πρόγραμμα Σπουδών που έχει ακολουθήσει κάθε απόφοιτος, αλλά στο πλαίσιο μιας λογικής ενός προβλήματος που βρήκε τη λύση του και κατά συνέπεια αντιμετωπίζονται οι άκρες του με συναινετική λογική. Σε αυτήν την περίπτωση όσοι εκ των αποφοίτων των ΑΤΕΙ επιθυμούν, οι μέχρι τώρα και όσοι υπάρχουν κατά το μεταβατικό διάστημα της πλήρους εξίσωσης με τα ΑΕΙ, θα μπορούν να παρακολουθούν ομάδα μαθημάτων που θα προσδιορίζει επιτροπή αντίστοιχη αυτής του ΔΟΑΤΑΠ, με την επιτυχή περαίωση των οποίων θα ισοτιμούνται με τους αποφοίτους Πολυτεχνικών Σχολών. Όσοι εκ των αποφοίτων ΤΕΙ το επιθυμούν, μπορούν να δώσουν γραπτές εξετάσεις στο ΤΕΕ επί συγκεκριμένης ύλης, για να αποκτήσουν πρόσθετα επαγγελματικά δικαιώματα.

Ως χώρα δαπανάμε από τα μικρότερα ποσοστά επί του ΑΕΠ για την Παιδεία από τις 27 χώρες της ΕΕ. Ως λαός θέλουμε τα παιδιά μας να σπουδάζουν. Ζούμε ήδη το φαινόμενο του άνεργου μορφωμένου πολίτη. Όλοι όσοι δουλεύουν στον τεχνικό τομέα είναι εξίσου αναγκαίοι, όπως είναι αναγκαίος ο καταμερισμός που αντιστοιχεί σε διαφορετικά επίπεδα γνώσεων εξίσου με την ανάγκη να εργάζονται οι περισσότεροι σε διεπιστημονικές και διατεχνικές ομάδες. Για όλους η εργασία τους μπορεί να αποδειχτεί ενδιαφέρουσα και οικονομικά επικερδής. Δε χρειάζεται να ανακαλύψουμε τον τροχό. Υπάρχει κατηγοριοποίηση από τους διεθνείς οργανισμούς και ενώσεις (π.χ. της Επιτροπής της ΕΕ που παρατίθεται ως Παράρτημα 2, των Ηνωμένων Εθνών ISCED, κλπ.).

Θα πρέπει να υπάρχουν τρεις βαθμίδες. Ανώτατη εκπαίδευση, τεχνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, τεχνική -δευτεροβάθμια- εκπαίδευση.

Στην Ανώτατη παραμένουν οι υπάρχουσες Πολυτεχνικές Σχολές και αναβαθμίζονται, υπαγόμενες σε αυτές, τα περισσότερα αντίστοιχα ΑΤΕΙ. Τα τελευταία θα λειτουργούν με τις προϋποθέσεις των Πολυτεχνικών Σχολών και το γνωστικό εύρος αυ-

τών. Για όσους εκ των καθηγητών τους δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις να ενταχθούν απευθείας στο ΕΔΠ των ΑΕΙ, θα νομοθετηθούν προσωποπαγείς θέσεις.

Στην Τεχνική Τριτοβάθμια (μεταλυκειακή) εκπαίδευση υπάγονται όλες οι μεταλυκειακές σχολές

των εφαρμοσμένων μικρής διάρκειας σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δεν περιλαμβάνουν ερευνητικές δραστηριότητες (περιγράφονται ως ISCED 5B), όπου περιλαμβάνονται οι σχολές που προέρχονται από ΤΕΙ *τεχνικού εφαρμοσμένου* χαρακτήρα, π.χ. Γραφικών Τεχνών, Ιατρικών Οργά-

Η διεθνής εμπειρία τριών βαθμίδων

που νόμιμα λειτουργούν, αν και επιθυμητό θα ήταν να είναι δημόσιου χαρακτήρα. Τα χρόνια σπουδών μπορούν να ποικίλλουν από ένα έως τρία. Σχολές ΑΤΕΙ που δεν αναβαθμίζονται σε Πολυτεχνικές, μετατρέπονται σε σχολές αυτού του κύκλου, σε όσες τουλάχιστον πόλεις η παρούσα τους έχει λειτουργήσει θετικά για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, αλλά και το αντικείμενο έχει αντίκρισμα στην αγορά εργασίας. Σε αντίθετη περίπτωση, είναι σκόπιμο κάποια τμήματα να κλείσουν ή να συγχωνευθούν με όμοιά τους.

Θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των μεταλυκειακών σχολών που δεν ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (περιγράφονται ως ISCED 4), όπου περιλαμβάνονται τα ΙΕΚ και συναφείς σχολές, και

των, Ξύλου και Επίπλου, κλπ., που δεν αντιστοιχούν με Πολυτεχνικές Σχολές.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάγονται τα ΕΠΑΣ – ΕΠΑΛ, με ενίσχυση του διδακτικού προσωπικού με στελέχη επαγγελματικής κατεύθυνσης.

Τόσο για την τριτοβάθμια, όσο και για τη δευτεροβάθμια τεχνική εκπαίδευση θα πρέπει να βρεθούν αυτές οι δομές που θα επιτρέπουν μια ευέλικτη προσαρμογή τους προς τις διαφαινόμενες αλλαγές στον παραγωγικό ιστό της χώρας. Σε όλες τις βαθμίδες η συνεργασία με τους φορείς που εκπροσωπούν τους παραγωγούς, τα παραγωγικά υπουργεία και το ΤΕΕ, είναι αναγκαία για τις κατευθύνσεις των τμημάτων και τη διαμόρφωση των προγραμμάτων τους.

Πολυτεχνεία από τα οποία αποφοιτούν διπλωματούχοι μηχανικοί του εύρους των γνώσεων και των αρμοδιοτήτων των Ελλήνων παρέχουν σπουδές διάρκειας πέντε χρόνων. Αντίστοιχα, χώρες του πληθυσμιακού μεγέθους της Ελλάδας, με τις αντίστοιχες οικονομικές δυνατότητες, δεν μπορούν να έχουν πολυτεχνικές σχολές με λιγότερα από πέντε χρόνια σπουδών. Οι δυνατότητες και οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας δεν μπορούν να εγγυηθούν διαρκή απασχόληση σε αποφοίτους που ο αριθμός τους δεν μπορεί να είναι χαμηλότερος από αυτόν που θα δικαιώνει την επένδυση στην ύπαρξη και λειτουργία μιας σχολής και το εύρος των σπουδών δεν θα επέτρεπε αρκετές εναλλακτικές επαγγελματικές διεξόδους.

Η ενσωμάτωση σε έναν μεγαλύτερο πυρήνα, όπως είναι η ΕΕ, δεν αναστρέφει τα δεδομένα. Ούτως ή άλλως, σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να έχει προηγηθεί το θέμα της διάταξης των Πανεπιστημίων και των άλλων σχολών στο σύνολο της ΕΕ, κάτι που φαίνεται εξαιρετικά μακρινό, ενώ και στο προτεινόμενο Ευρωσύνταγμα τα θέματα της παιδείας θεωρούνται εθνική υπόθεση.

Η τάση μείωσης των χρόνων σπουδών των πολυ-

πίπεδο σπουδών, οδηγούν σε βάθος χρόνου στην εξίσωση των σπουδών σε χαμηλότερο επίπεδο. Επειδή στην Ελλάδα ο εμφανής, όχι κατ' ανάγκη και πιο ουσιαστικός, δείκτης του επιπέδου σπουδών είναι τα χρόνια φοίτησης, απονομή παρεμφερών δικαιωμάτων σε αποφοίτους τεσσάρων και πέντε χρόνων σπουδών είναι πρόκριμα για εξίσωση σε σχολές τεσσάρων χρόνων, κάτι που παραπάνω έχει καταδειχθεί ότι είναι σε βάρος των προοπτικών της χώρας.

«Χαρτί» χωρίς αντίκρισμα

Πολλά προβλήματα απορρέουν από το διαχρονικό φαινόμενο της αναζήτησης του «χαρτιού», δηλαδή του διπλώματος, μεταπτυχιακού, επαγγελματικού πτυχίου, απολυτηρίου λυκείου κλπ., που κατοχυρώνει ως ανταλλακτική αξία επαγγελματικά δικαιώματα. Το αν ανταποκρίνεται σε κάποιο επίπεδο γνώσεων και στις ειδικές γνωστικές απαιτήσεις των συγκεκριμένων επαγγελμάτων δεν ελέγχεται συνήθως, ούτε αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού των ελληνικών νοικοκυριών και των πολιτικών και κοινωνικών φορέων. Η τάση αυτή, αν και έχει εξασθενήσει τα τελευταία χρόνια, παραμένει ισχυρή και συντηρεί τα κοινωνικά στερεότυπα, όπως φαίνεται από τη ζήτηση και τις υψηλές βαθμολογίες των εξετάσεων για τις

Πενταετείς πολυτεχνικές σπουδές ...

τεχνικών σχολών παρουσιάζεται να αντιστρέφεται ακόμα και στις χώρες που διαθέτουν πολύ μεγαλύτερη χρηματοδότηση προς αυτές, σε σχέση με τις ελληνικές.

Τα επαγγελματικά δικαιώματα, ως νομική προϋπόθεση, στους αποφοίτους της Τεχνικής Εκπαίδευσης οφείλουν να προσδιορίζονται από το επίπεδο των σπουδών και από την εμπειρία/ικανότητα. Στο ανώτερο γνωστικό επίπεδο, των αποφοίτων, δηλαδή των πολυτεχνικών σχολών, αυτά οφείλουν να προσδιορίζονται με βάση το επίπεδο των σπουδών. Η εμπειρία μπορεί να έχει επιρροή δευτερεύουσας φύσης στις «γκριζες» περιοχές γνώσης, όπου υπάρχει επικάλυψη μεταξύ ειδικοτήτων. Παράδειγμα η πρόταση για το πλαίσιο επαγγελματικών δικαιωμάτων των μεταλλειολόγων μεταλλουργών μηχανικών. Κατεβαίνοντας την κλίμακα, η βαρύτητα του συντελεστή «εμπειρία / ικανότητα» αυξάνεται, ενώ μειώνεται αυτή των γνώσεων που αποκτώνται με ένα συστηματικό τρόπο. Αλλά και στις «χαμηλότερες» εκπαιδευτικά βαθμίδες η τάση είναι να εισάγονται καινοτομίες στις διδακτικές μεθόδους και στα προγράμματα σπουδών.

Οι σπουδές, κατά συνέπεια, οφείλουν να προσδιορίζουν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, τα επαγγελματικά δικαιώματα. Ο κίνδυνος, όμως, να συμβεί το αντίστροφο είναι σήμερα ορατός. Ίδια επαγγελματικά δικαιώματα σε αποφοίτους με άριστο ε-

σχετικές θέσεις των ΑΕΙ, παρά την ανεργία των πτυχιούχων.

Αρνητικά δεδομένα

Κατά τα σχέδια επαγγελματικών δικαιωμάτων του ΥΠΕΠΘ, είτε αφορούν Αρχιτέκτονες Τοπίου, είτε Δομικούς Μηχανικούς είτε Μηχανικούς Πληροφορικής, οι απόφοιτοι των ΑΤΕΙ δικαιούνται ίδια, δηλαδή απεριόριστα, δικαιώματα στον τομέα τους. Κατά τη συλλογιστική του Υπουργείου ο περιορισμός των τεσσάρων χρόνων, έναντι των πέντε, οδηγεί σε απεριόριστα δικαιώματα, αλλά σε μικρότερο εύρος έναντι των αντίστοιχων ειδικοτήτων των μηχανικών.

Παρακάμπτοντας το ερώτημα εάν τα ΑΤΕΙ παρέχουν τις αντίστοιχες γνώσεις και τη σημερινή τους πραγματικότητα, ότι δηλαδή χρηματοδότηση, επίπεδο καθηγητών (ως μέσος όρος), επίπεδο εισερχομένων (ως μέσος όρος), χρηματοδότηση, είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις αισθητά χαμηλότερα των ΑΕΙ, συντρέχουν τουλάχιστον έξι αρνητικά δεδομένα. Αυτά είναι:

1. Έχουμε σχολές με περιορισμένο γνωστικό αντικείμενο, που δεν τις «σηκώνει» η ελληνική οικονομία.

2. Έχουμε αποφοίτους που σε κάθε περίπτωση θα είναι στον ανταγωνισμό σε δυσχερέστερη θέση έναντι των συναδέλφων τους με πέντε χρόνια σπουδών από ιδρύματα που στο θυμικό της ελληνικής

κοινωνίας καταγράφονται ως καλύτερα (και σήμερα είναι σαφώς).

3. Διαμορφώνεται ο κίνδυνος υποβάθμισης των πολυτεχνικών σχολών.

4. Οι απόφοιτοι των πολυτεχνικών σχολών αισθάνονται άμεσα, σε έναν ήδη σκληρό ανταγωνισμό, ότι η εύρεση εργασίας εξαρτάται πολύ περισσότερο από τον ανταγωνισμό στις τιμές παρά

Προτάσεις για απασχόληση

Από τον Πρόεδρο του ΤΕΕ, στη συνάντηση Πρυτάνεων και Κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών της Θεσσαλονίκης παρουσιάστηκαν προτάσεις για συνεργασία, παρεμβάσεις και δράσεις σε ζητήματα εκπαίδευσης και απασχόλησης νέων μηχανικών, οι οποίες έχουν ως εξής:

• Προβολή του προβλήματος της τεχνολογικής και οργανωτικής υστέρησης της Ελλάδας

Ίδρυση Παρατηρητηρίου για την Τεχνολογική και Οργανωτική Ανάπτυξη των Επιχειρήσεων, κλάδων και συνολικά της ελληνικής οικονομίας. Το Παρατηρητήριο θα συλλέγει τις έρευνες που πραγματοποιούνται και θα παρακολουθεί τις εξελίξεις, εξασφαλίζοντας την αναγκαία τεκμηρίωση για το σύνολο των παρεμβάσεων.

• Δράσεις για την προβολή της Καινοτομίας και της ανταποδοτικότητας του ρόλου των μηχανικών και των επιστημόνων

- Κλαδικές και τοπικές συνεργασίες με επαγγελματικούς – επιχειρηματικούς φορείς και προτάσεις, κατά το πρότυπο, π.χ., της συνεργασίας των Επαγγελματικών Επιμελητηρίων με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (<http://www.enterprise-hellas.gr/news/subnews/details.dot?inode=3114>).

- Συμφωνία για συγκεκριμένο πλαίσιο Σύνδεσης Εκπαίδευσης και Κοινωνίας (συμπεριλαμβανομένης της Παραγωγής)

- Δράσεις σύνδεσης εκπαίδευσης και κοινωνίας, - Οδηγοί για Επιχειρήσεις (κλαδικοί) στους οποίους θα προβάλλεται η αναγκαιότητα ανάπτυξης καινοτομικών υπηρεσιών - προϊόντων, παραγωγικής αξιοποίησης της τεχνολογίας, αξιοποίησης μηχανικών και επιστημόνων.

- Δράσεις στο πλαίσιο του 2009 ως Ευρωπαϊκού Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας από το blog ΕΣΠΑ και Μηχανικοί (συμμετοχή σε τεχνικές εκθέσεις, ημερίδες κλπ.).

• Ολοκληρωμένη στήριξη νέων μηχανικών για την ένταξη στο επάγγελμα και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητάς τους

- Οδηγοί νέων μηχανικών (ανανέωση των παλιών – ηλεκτρονικοί οδηγοί).

από ποιοτικά χαρακτηριστικά.

5. Η ελληνική κοινωνία, που δαπανά, είτε συνολικά είτε κυρίως οικογενειακά, μεγάλα ποσά για να διασφαλίζεται μέσα από τις σπουδές ένα αναβαθμιζόμενο σύστημα ασφάλειας, ποιότητας και οικονομίας σε υπηρεσίες, μελέτες, έργα, δεν αισθάνεται να απορρέουν θετικές συνέπειες από τις επενδύσεις της.

6. Και η ελληνική οικονομία, όπως ήδη δείχνουν

και όλοι οι δείκτες, αδυνατεί να αξιοποιήσει τον πιο σταθερό πλουτοπαραγωγικό της πόρο, το επιστημονικό της δυναμικό.

Τι γίνεται με την Μπολόνια;

Αν και για τις χώρες της ΕΕ θεωρείται η Παιδεία εθνική υπόθεση, στην Ελλάδα βασικές επιλογές αποφασίζονται με μόνο κριτήριο την προσαρμογή σε κατευθύνσεις του ΠΟΕ και, μη δεσμευτικές της ΕΕ (π.χ. αναγνώριση των Κολεγίων). Κατευθύνσεις που προσαρμόζονται στις επιθυμίες χωρών που δεν έχουν κοινά χαρακτηριστικά σε αυτόν τον τομέα με την Ελλάδα.

Η ελληνική κυβέρνηση, όπως προκύπτει από την ειδική έκθεση «Η δομή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη 2006/07» της ΓΔ «Εκπαίδευση και πολιτισμός της ΕΕ» έχει δηλώσει πως προωθεί την υλοποίηση της διαδικασίας της Μπολόνια με νομοθετικές μεταρρυθμίσεις. Η Ελλάδα εμφανίζεται να έχει προσαρμοστεί πλήρως στις απαιτήσεις της διακήρυξης της Μπολόνια. Προφανώς η κυβέρνηση υπονοεί το διαχωρισμό σε τεσσάρων προς πέντε χρόνια σπουδών μεταξύ ΑΤΕΙ/ΑΕΙ. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε στο σημείο αυτό μια δυσκολία, όπως θα μπορούσαμε και να πιθανολογήσουμε πως μακροπρό-

- Κατά συνέπεια ένας εξορθολογισμός όλης της τεχνικής παιδείας, που θα αφορά και το πόσοι αποφοιτούν από κάθε βαθμίδα, θα οδηγήσει σε καλύτερη χρήση και των διατιθεμένων πόρων, υπέρ -κατά τη θέση του ΤΕΕ πάντα- των δημόσιων δαπανών για την Παιδεία.

Η εκπαίδευση του διπλωματούχου μηχανικού

Η σύνθεση του προγράμματος μιας Πολυτεχνικής Σχολής έχει μια αναλογία, μια χρονική σειρά και μια, ελάχιστη, διάρκεια. Οτιδήποτε δεν ικανοποιείται από τα τρία αυτά χαρακτηριστικά δεν οδηγεί σε διπλωματούχο μηχανικό. Τρία χρόνια αυτοτελών σπουδών οδηγούν σε τεχνικά στελέχη εφαρμογής. Τα πρώτα τρία χρόνια από τα πέντε μιας Πολυτεχνικής Σχολής, υποχρεωτικά με κορμό τα θεωρητικά μαθήματα, δεν μπορούν να οδηγούν πουθενά από μόνα τους. Πιθανά σε συνδυασμό με χρόνια πρακτικής εξάσκησης να οδηγούν σε κάποια από τις κλίμακες που προαναφέρθηκαν (της ΕΕ), όχι όμως σε επαφή με αυτές στις οποίες εντάσσονται οι διπλωματούχοι μηχανικοί. Ο πέμπτος χρόνος σπουδών μπορεί να αποτελείται από μαθήματα εμπάθισης – εξειδίκευσης σε έναν τομέα και από τη διπλωματική

εκπαίδευση και νέων μηχανικών

- Ηλεκτρονικά φόρουμ υποστήριξης των νέων μηχανικών για αξιοπρεπή ένταξή τους στο επάγγελμα. Θα περιλαμβάνουν αλληλοβοήθεια κατά το πρότυπο του www.mechanikos.gr, επαγγελματική υποστήριξη έμπειρων επαγγελματιών (ΤΕΕ) και επιστημονική υποστήριξη από πανεπιστημιακούς. (Κατ' αυτόν τον τρόπο, πέραν των άλλων, η εκπαίδευση θα έρθει σε άμεση επαφή με τα προβλήματα της κοινωνίας και των επιχειρήσεων.)

- Συμμετοχή σε διάφορες δράσεις για την επιχειρηματικότητα, όπως, π.χ., του Enterprise Europe Network Hellas (www.enterprise-hellas.gr).

- Μόνιμη Συνεργασία του Γραφείου Επαγγελματικών Θεμάτων του ΤΕΕ με τα Γραφεία Διασύνδεσης των Πολυτεχνείων.

• Ανάδειξη προβλημάτων της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης

- Δημιουργία μόνιμου φόρουμ για τα προβλήματα της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες (ΑΕΙ, ΤΕΙ, Δευτεροβάθμια, Μεταλλουργική), στο οποίο θα συμμετέχουν φορείς, Πανεπιστήμια, Επαγγελματικοί Σύλλογοι κλπ.

- Ετήσια συνάντηση

- Ηλεκτρονικό φόρουμ

- Δημιουργία τομέων επικοινωνίας της Τεχνολογίας και Παιδαγωγικής σε όλα τα Πολυτεχνεία, με σκοπό την ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μηχανικών και των ικανοτήτων τους για εκπαίδευση και κατάρτιση (όλων των βαθμίδων, συμπεριλαμβανομένης της ενδοεπιχειρησιακής). Επιπλέον, θα μπορούν να διεκδικήσουν θέσεις στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα χωρίς την αναγκαιότητα φοίτησής τους στην ΑΣΠΑΙΤΕ που έχει περιορίσει ασφυκτικά τις θέσεις για μηχανικούς.

Χρηματοδότηση

Οι προτάσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ (βλ. ΕΣΠΑ και Μηχανικοί <http://espaengineers.wordpress.com>) και άλλα προγράμματα όπως το «Leonardo Da Vinci» (βλ. Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών http://www.iky.gr/IKY/portal/gr/default/CMSSGRWindow?action=2&uri=/gr/socrates/national%20call/gen_call.html).

...και επαγγελματικά δικαιώματα

θεσμη η κυβέρνηση θα επιθυμούσε τα έτη σπουδών στις Πολυτεχνικές Σχολές να γίνουν τέσσερα. Το δεδομένο ότι όλα τα κόμματα έχουν δεσμευτεί να αυξήσουν τις δαπάνες για την Παιδεία, ότι αυτή παραμένει εθνική υπόθεση, ότι σε όλον τον κόσμο η τάση είναι να αυξάνονται τα χρόνια σπουδών στα Πολυτεχνεία και αυτό έχει προκύψει ως απόρροια και της αποτυχίας να ενταχθούν με μακροπρόθεσμη προοπτική οι απόφοιτοι τεχνικών σχολών ανώτατης εκπαίδευσης μικρότερης των τεσσάρων χρόνων, και ότι κανείς επί της ουσίας δεν έχει επιχειρηματολογήσει, ποτέ, για την ταυτόχρονη ύπαρξη ΑΤΕΙ και ΑΕΙ παρεμφερούς τεχνικής κατεύθυνσης στην Ελλάδα, δείχνει ότι αυτό που αυξάνει είναι η δυσκολία να πειστεί η ελληνική κυβέρνηση προς αυτήν την κατεύθυνση.

- Από το βιβλίο του π. πρύτανη Θ. Ξανθόπουλου, προκύπτει ότι η αφετηρία των επιλογών της Μπολόνια δεν είναι άλλη από τη μείωση των δημόσιων δαπανών για το κοινωνικό αγαθό της Παιδείας.

- Από το κείμενο της Eurostat (11/7/2008) προκύπτει ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που εμφανίζει μεγαλύτερο ποσοστό δαπανών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση έναντι της δευτεροβάθμιας.

- Από τα στατιστικά στοιχεία ΟΟΣΑ 2008 προκύπτει ότι αυτό παρατηρείται από τη στιγμή που τα ΤΕΙ από τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση εντάχθηκαν στην τριτοβάθμια.

εργασία, αλλά η βαρύτητά του στον τρόπο που δομείται η σκέψη ενός μηχανικού είναι πολύ πέραν της εξειδίκευσης. Δεν μπορεί αυτός ο χρόνος να αντικατασταθεί από χρόνια πρακτικής άσκησης ή από μεταπτυχιακό τίτλο. Κατά συνέπεια, η λογική της αναγνώρισης των τεσσάρων χρόνων σπουδών (εκ των πέντε) ως δυναμένων να οδηγήσουν σε αυτοτελές πτυχίο μόνο σύγχυση μπορεί να επιφέρει.

Εισακτέοι στις Πολυτεχνικές Σχολές

Η απασχόληση στον τεχνικό τομέα στην Ελλάδα αντι πυραμιδικής μορφής έχει σχήμα κλεψύδρας. Είναι μια αντιπαραγωγική δομή. Επιπλέον δημιουργούνται νέες Πολυτεχνικές Σχολές, ενώ οι φοιτητές σε ορισμένες από τις υπάρχουσες είναι πολύ πέραν της «φέρουσας» ικανότητάς τους.

Είναι προφανές ότι αυτοί που θα εισάγονται στο προτεινόμενο νέο τοπίο ανώτατης τεχνικής εκπαίδευσης δεν θα είναι το άθροισμα των εισακτέων στα ΑΕΙ, στα ΑΤΕΙ και στις νεοϊδρυόμενες σχολές. Θα πρέπει να είναι αισθητά μικρότερος ο αριθμός, και αυτό αποτελεί πράξη ορθολογισμού προς κάθε κατεύθυνση. Παράλληλα, μεγαλύτερος αριθμός σπουδαστών, από την παραπάνω αναφερόμενη μείωση, θα κατευθύνεται προς τις σχολές που θα παράγουν μεσαία και ανώτερα στελέχη εφαρμογής ή θα βρίσκουν ικανοποίηση μέσα από τις κατευθύνσεις της λυκειακής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Τα στοιχεία από την έρευνα «Απασχόληση Αποφοίτων Ανώτερου Κύκλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΤΕΕ - Ενιαίο Λύκειο)» του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου δείχνουν ότι οι απόφοιτοι των ΤΕΕ και ΤΕΛ δεν δουλεύουν σε ποσοστό περίπου 75% σε εργασίες σχετικές με το αντικείμενο μόρφωσής τους και ότι 6,5 χρόνια μετά την αποφοίτηση από το ΤΕΕ, μόνο το 25,8% των αποφοίτων του σχολικού έτους 2000-2001 απασχολείται σε εργασία σχετική με την ειδικότητά τους.

Ειδικότερα δεν έχουν τυπικά οριστεί και δεν έχουν επικαιροποιηθεί τα επαγγελματικά δικαιώματα για τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ. Στα ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ οι ειδικότητες εργοδηγών, σχεδιαστών, τεχνικών δομικών έργων είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Ο βασικός λόγος είναι ότι δεν οδηγούν στην απόκτηση επαγγελματικού τίτλου με θεσμικά κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Ο πολιτικός μηχανικός καλύπτει με την υπογραφή του τις σχετικές θεσμικές απαιτήσεις. Δεν συμβαίνει το ίδιο με τους ηλεκτρολόγους, τους υδραυλικούς, τους κατασκευαστές, τους ψυκτικούς, τους μηχανικούς αυτοκι-

Οι χαμένες ευκαιρίες της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης

νήτων, κλπ., όπου ο νόμος απαιτεί κάποιο «τίτλο», ο οποίος μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις δεν έχει και μεγάλη σχέση με το συγκεκριμένο εργασιακό αντικείμενο. Ο «τίτλος» αυτός είναι προϋπόθεση για να ασκήσουν επάγγελμα, ιδίως σε μη εξαρτημένη θέση εργασίας (να εργάζονται ως εργολάβοι ή να ανοίξουν ένα κατάστημα) και επομένως είναι ισχυρό κίνητρο φοίτησης στις σχετικές σχολές. Δεν είναι απορίας άξιο ότι στις ειδικότητες αυτές υπάρχει υπερεπάρκεια στους μαθητές των τεχνικών σχολών. Πρόσφατα μια διάταξη που υποχρέωνε τους κομμωτές να έχουν επαγγελματικό πτυχίο, για να ανοίξουν κομμωτήριο, δημιούργησε μια τεράστια ζήτηση στις σχετικές ειδικότητες κομμωτικής.

Υπάρχουν σοβαρές διαφορές, π.χ. μεταξύ των ΕΠΑΛ του Κέντρου και των ΕΠΑΛ σε απομονωμένες νησιωτικές περιοχές, όπου ο εργασιακός εξοπλισμός μπορεί να είναι ανύπαρκτος έως υποτυπώδης. Δεν υπάρχουν προδιαγραφές και προϋποθέσεις, που να συγκρίνουν αποτελέσματα σε πανελλαδικό επίπεδο ή και κυρίως που να οδηγούν στη λήψη ενός πτυχίου.

Στα ιδιωτικά ΙΕΚ, τα 2 τελευταία χρόνια, παρατηρείται προτίμηση σε ειδικότητες που σχετίζονται με την Πληροφορική. Στα δημόσια ΙΕΚ οι πιο δημοφιλείς ειδικότητες είναι ο Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής και ο Τεχνικός Τεχνολογίας Internet. Υπάρχει ζήτηση εργασίας για αποφοίτους επιπέδου ΙΕΚ που δεν καλύπτονται από κανένα ιδιωτικό ή δημόσιο ΙΕΚ. Από το 1992 που ιδρύθηκαν τα ΙΕΚ μέχρι σήμερα, τα μαθήματα διεξάγονται χωρίς να δίδονται στους σπουδαστές διδακτικά εγχειρίδια.

Τα στοιχεία αποδεικνύουν την αδυναμία της ελληνικής οικονομίας να απορροφά και να αξιοποιεί το επιστημονικό της δυναμικό και επιβεβαιώνουν την εικόνα αντίστροφης αξιοποίησης του επιστημονικού δυναμικού της χώρας σε σχέση με το ποσοστό τους επί του ενεργού πληθυσμού. Συγκεκριμένα η Ελλάδα:

- Ως προς την ανταγωνιστικότητα: Στη διεθνή κατάταξή της, από την 33η θέση που βρισκόταν το 2002, κατρακύλησε στην 65η θέση το 2007. Η «αγορά», χωρίς να υπάρχουν κίνητρα επιζητά κανόνες που προωθούν την τεχνολογική ανταγωνιστικότητα και επιβραβεύουν αυτούς που επενδύουν στο ανθρώπινο δυναμικό, στις νέες τεχνολογίες και στην καινοτομία. Κύριο ζήτημα αποτελεί η αξιοποίηση των επιστημόνων και των μηχανικών, οι οποίοι υπάρχουν, αποτελούν ένα από τα καλύτερα ανταγωνιστικά μας πλεονεκτήματα, αλλά δεν αξιοποιούνται.

- Ως προς την παραγωγικότητα: Όσον αφορά τη σχέση παραγωγικότητας ανά εργαζόμενο και ανά ώρα εργασίας, σε επίπεδο ΕΕ, βρίσκεται στην προτελευταία θέση με ποσοστό 72,22%. Η χώρα μας καταφέρνει να ξεπεράσει μόνο την Εσθονία. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η ανταγωνιστικότητα στην Ελλάδα δεν είναι υγιής, εφόσον δεν στηρίζεται στην τεχνολογία, την καινοτομία, την οργάνωση της παραγωγής και των υπηρεσιών, το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων κλπ. Έτσι, ίσως, εξηγείται και το ελληνικό παράδοξο της απασχόλησης, όπου η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στον ΟΟΣΑ, που το ποσοστό ανεργίας είναι μεγαλύτερο μεταξύ των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από αυτό μεταξύ των αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

- Ως προς την ψηφιακή ετοιμότητα: Η

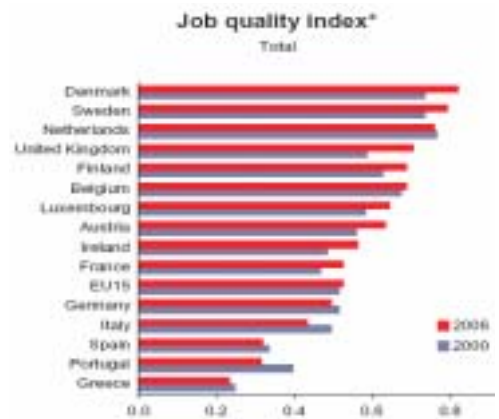
Ελλάδα, διεθνώς, από την 42η θέση που βρισκόταν το 2002 κατρακύλησε στην 56η θέση το 2007. Όπως επισημαίνεται στην έρευνα, στα ισχυρά σημεία της Ελλάδας είναι το ποσοστό των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η διαθεσιμότητα μηχανικών κ.ά.

- Ως προς την τουριστική ανάπτυξη: Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, κατατάσσεται στην 22η θέση στον γε-

Απογοητευτικοί δείκτες

νικό πίνακα ανταγωνιστικότητας. Σύμφωνα, όμως, με το δείκτη «Ανθρώπινο δυναμικό», η χώρα κατατάσσεται στην 43η θέση. Είναι προφανές ότι οι εξασφαλισμένες, άμεσες αποσβέσεις των επενδύσεων δρουν αποτρεπτικά σε μακροπρόθεσμα σχέδια ή στην αξιοποίηση επιστημόνων και εξειδικευμένου προσωπικού.

- Ως προς την ποιότητα των θέσεων εργασίας: Δείκτης που σχετίζεται με το γνωστό επίπεδο των απασχολούμενων, η Ελλάδα είναι μακράν τελευταία στην ΕΕ των δεκαπέντε (έρευνα ELNEP 2008).

Πλεονεκτήματα / Μειονεκτήματα Ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας

Πλεονεκτήματα	Θέση	Μειονεκτήματα	Θέση
Οργανωμένο έγκλημα	19	Επίπεδο διοίκησης επιχειρήσεων (ανώτατο προσωπικό)	103
Επιπτώσεις από ελονοσία	1	Διαφάνεια στη διαμόρφωση πολιτικής κράτους	74
Επιχειρηματικό κόστος τρομοκρατίας	36	Ηθική συμπεριφορά επιχειρήσεων	66
Τηλεφωνικές γραμμές ανά κάτοικο	9	Κόστος διακυβέρνησης	117
Ποιότητα υποδομών	45	Χρηματοδότηση της Εκπαίδευσης	87
Προσδόκιμος χρόνος ζωής	15	Αριθμός διαδικασιών που απαιτούνται για να ξεκινήσει μια επιχείρηση (γραφειοκρατία)	115
Αντιμετώπιση εμποδίων στο εμπόριο	23	Προστασία επενδυτών	113
Δασμοί - Φόροι	13	Μεταφορά ξένων κεφαλαίων και τεχνολογίας	99
Μέγεθος εγχώριας αγοράς	31	Απορρόφηση τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις	90
Αποτελεσματικότητα	40	Διαθεσιμότητα σύγχρονων τεχνολογιών	67
Αντιμονοπωλιακής πολιτικής			
Περιορισμοί κίνησης κεφαλαίων	23	Βαθμός ανάπτυξης συνεργασιών (clusters)	91
Συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας	26	Δημόσιες προμήθειες εξελιγμένων τεχνολογικά προϊόντων	98
Διαθεσιμότητα Επιστημόνων & Μηχανικών	17	Δαπάνες για Έρευνα & Τεχνολογία των Επιχειρήσεων	85

Εν αναμονή της απόφασης του ΣτΕ

Ο πολύπαθος «Ελαιώνας» ξανά στο προσκήνιο, χάρη στην Επιτροπή για τη Διάσωση του «Ελαιώνα». Με αφορμή την αίτηση της Επιτροπής αλλά και 130 πολιτών, το Συμβούλιο της Επικρατείας, στις 4 Δεκεμβρίου 2008, εξέδωσε προσωρινή διαταγή, αναστέλλοντας τις εργασίες για την ανέγερση του Εμπορικού Κέντρου της εταιρείας «Διεθνής Τεχνική ΑΕ - Μπάμπης Βωβός».

Πρόκειται για το Εμπορικό Κέντρο των περίπου 70.000 τ.μ. που αποτελεί τμήμα της συνολικής πρότασης για τη «Διπλή Ανάπλαση» κατ' εφαρμογή του Ν. 3481/2006.

Το ΤΕΕ, τον Ιούλιο του 2008, με αφορμή την έγκριση της Μελέτης

Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων μεμονωμένα για το εν λόγω κτίριο, είχε εκφράσει την αντίθεσή του εκτιμώντας ότι «...το κτίριο αποτελεί

15393/2332/02 Παράρτημα Ι, Πίνακας 6) Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και στη συνέχεια Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντι-

«Να φέρουμε τα χελιδόνια ξανά στην Αθήνα»¹

μέρος μιας σημαντικής πολεοδομικής παρέμβασης στην περιοχή του "Ελαιώνα" με ευρύτερες επιπτώσεις, για την οποία επιβάλλεται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Απόφαση Υπ. ΠΕΧΩΔΕ 107017/06 - ΦΕΚ 1225Β'06 και

κών Επιπτώσεων» και κατά συνέπεια «...η διαδικασία των τμηματικών εγκρίσεων για ένα τόσο μεγάλο έργο δε συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά αντίθετα στρέφεται κατά της προστασίας του».

1. Σε παρέμβασή του για τον «Ελαιώνα», ο Μανώλης Γλέζος διατύπωσε την άψηψη ότι, όπως για τα καθαρά νερά, δείγμα είναι η ύπαρξη των ακινών. Έτσι για τις καθαρές πόλεις δείγμα είναι η παρουσία των χελιδονιών. Στην Αθήνα τα χελιδόνια χάθηκαν, ας παλέψουμε, λοιπόν, να τα φέρουμε πίσω!

Σύντομο Ιστορικό

Ο «Ελαιώνας», με έκταση, περίπου, 9.000 στρέμματα, αποτελεί ένα ζωτικής και μεγάλης αξίας χώρο και κατέχει μια νευραλγική θέση στην περιβαλλοντικά υποβαθμι-

Το 1985, με το Ν. 1515/85 «Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας», στις κατευθύνσεις και τα μέτρα για την πολεοδομική ανασυγκρότηση και την περιβαλλοντική αναβάθμιση της πρωτεύ-

«Ο μεγάλος όγκος πρασίνου προτείνεται να αναπτυχθεί στο κέντρο της περιοχής από βορρά προς νότο ανάμεσα στην οδό Αγίας Άνης και το ρέμα του Προφήτη Δανιήλ. Προτείνεται

«Ελαιώνας» / Βοτανικός - «Διπλή Ανάπλαση»

Από τη Δ/ση Επιστημονικής και Αναπτυξιακής Δραστηριότητας Τμήμα Επιστημονικού και Αναπτυξιακού Έργου Τομέας Χωρικού Σχεδιασμού και Αυτοδιοίκησης του ΤΕΕ

σμένη πρωτεύουσα της χώρας. Ο νέος σταθμός του μετρό και η υπό κατασκευή προέκταση της γραμμής 3, συμβάλλουν στην άμεση πρόσβαση της περιοχής του «Ελαιώνα» και στη σύνδεσή της με την ευρύτερη περιοχή του Λεκανοπεδίου.

Από την αρχαιότητα έως τα μέσα της δεκαετίας του '40, ο «Ελαιώνας» διατήρησε την ταυτότητα και τη φυσιογνωμία του.

Μεταπολεμικά η περιοχή του «Ελαιώνα» εγκαταλείφθηκε από την πολιτεία και απαξιώθηκε. Έως το 1995 υπήρξε μια συνεχής προσπάθεια για νομοθετική ρύθμιση της περιοχής μέσα από διαδοχικές μελέτες, νόμους και διατάγματα, που είτε δεν εφαρμόζονται, είτε αντικαθίστανται, είτε προσβάλλονται δικαστικά.

ουσας, η περιοχή του «Ελαιώνας»/Βοτανικού περιλαμβάνεται στις περιοχές με χρήση «Βιομηχανικά - Βιοτεχνικά Πάρκα», με στόχο την απομάκρυνση από την περιοχή των μεγάλων μονάδων υψηλής όχλησης και δυνατότητα εγκατάστασης μονάδων μεσαίας και χαμηλής όχλησης. Η χρήση εξειδικεύεται στο ΓΠΣ του Δήμου Αθηναίων το 1988 (ΦΕΚ 80/Δ/88).

Το 1995 θεσμοθετήθηκε η ανάπλαση της περιοχής με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 1049/Δ/1995), προβλέποντας τη συγκέντρωση βιοτεχνιών και βιομηχανιών ήπιας όχλησης σε ειδικές ζώνες και ευρύτερες κοινόχρηστες εκτάσεις πρασίνου, με στόχο την ιστορική αναβίωση του «Ελαιώνα».

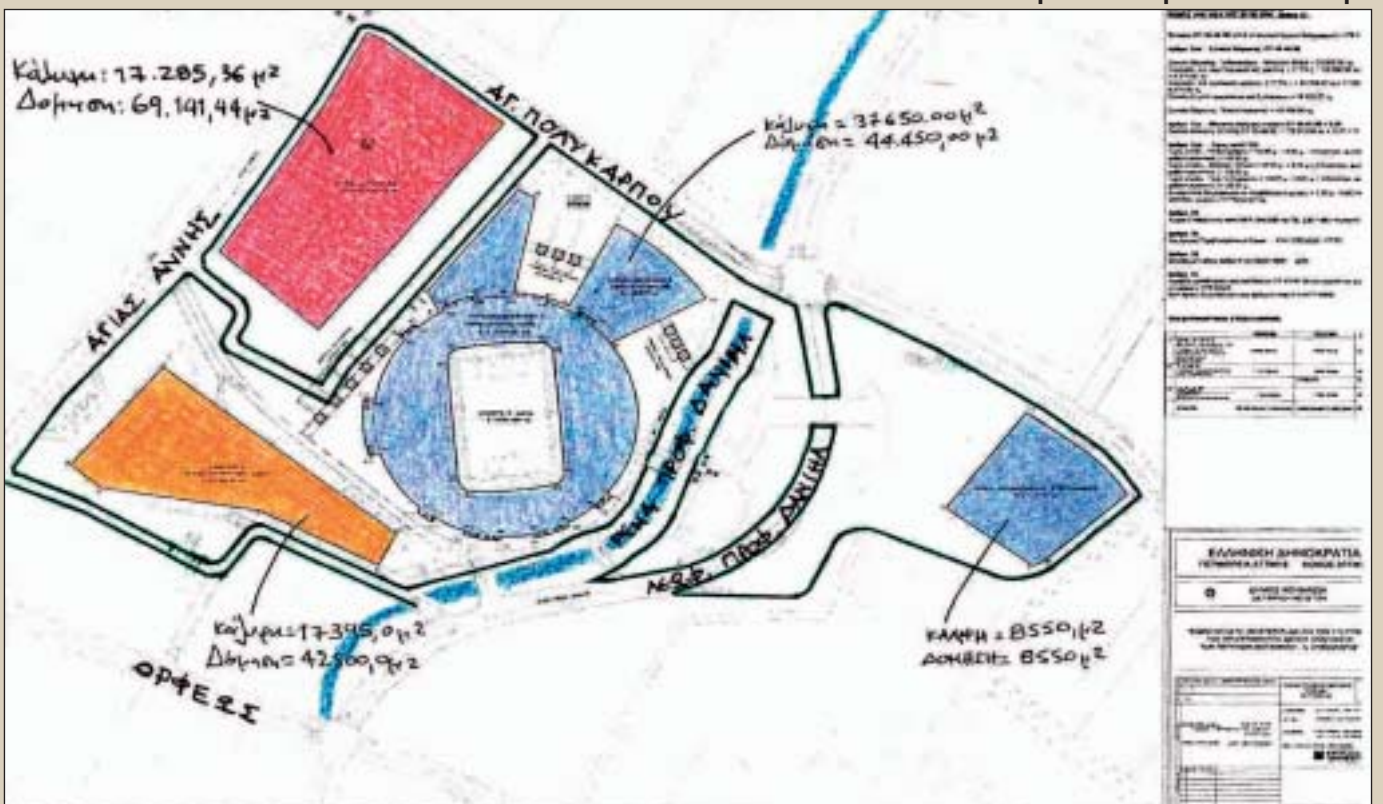
συνεχής ροή χώρων πρασίνου σε ολόκληρη την περιοχή. Οι περιοχές πρασίνου καταλαμβάνουν ποσοστό 30% του συνόλου της περιοχής, το οποίο θα αυξηθεί περίπου 14% από την υποχρεωτική φύτευση ακάλυπτων τμημάτων των ιδιωτικών γηπέδων και την απομάκρυνση σε β' φάση των μονάδων ΕΤΜΑ, ΚΟΠΑΛΙΝ, τμήματος "Softex", κ.ά..

Αυτά αναφέρονται στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΧΩΔΕ για την ανάπλαση του «Ελαιώνα», ερμηνεύοντας τις κατευθύνσεις του ΠΔ του '95.

Το 2005, είκοσι (20) χρόνια μετά το Ρυθμιστικό της Αθήνας και δέκα (10) χρόνια μετά το Προεδρικό Διάταγμα για τον «Ελαιώνα» και ενόσω η περιοχή

Κατά τη «διπλή ανάπλαση»

εξακολουθεί να είναι υποβαθμισμένη με έντονα στοιχεία εγκατάλειψης, ανακοινώνεται συμφωνία - πλαίσιο με τίτλο «Διπλή Ανάπλαση "Ελαιώνα" και Λεωφόρου Αλεξάνδρας» μεταξύ του Δήμου Αθηναίων και της ΠΑΕ Παναθηναϊκού για χωροθέτηση του γηπέδου της ΠΑΕ στην περιοχή του Ελαιώνα, με ταυτόχρονη απελευθέρωση του χώρου που καταλαμβάνει σήμερα το γηπέδο της ΠΑΕ στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας.

Στην πρόταση αυτή υπήρξαν σειρά αντιδράσεων και διαφωνιών από τους κατοίκους, τους επαγγελματίες, κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς.

Το ΤΕΕ αξιολόγησε ως ιδιαίτερης σημασίας την επιλογή του Βοτανικού για τη μεταφορά του γηπέδου του Παναθηναϊκού με την ταυτόχρονη απελευθέρωση και μετατροπή σε χώρο πρασίνου των 17 στρεμμάτων στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, ως αφορμή

για την ευρύτερη ανάπλαση και παρέμβαση στην περιοχή του «Ελαιώνα» στο πλαίσιο της συνολικής αναθεώρησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας και, άρα, όχι ως σημειακής παρέμβασης.

Ένα χρόνο μετά, το 2006, κατέθηκε στη Βουλή η γνωστή τροπολογία και πλέον Νόμος (Ν. 3481, ΦΕΚ 162Α/2006) η «Διπλή Ανάπλαση του "Ελαιώνα"» με ενισχυμένο το χαρακτήρα της σημειακής παρέμβασης, με διπλασιασμό του συντελεστή δόμησης, μείωση των κοινοχρήστων χώρων και χώρων πρασίνου.

Το ΤΕΕ με παρέμβασή του στη Βουλή, επανέλαβε την αναγκαιότητα συνολικής ανάπλασης της ευρύτερης περιοχής του Ελαιώνα και εξέφρασε την αντίθεσή του στο περιεχόμενο του νόμου όσον αφορά την αύξηση του συντελεστή δόμησης και τη μείωση του πρασίνου.

Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ό-

τι στη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση για τη διπλή ανάπλαση περιλαμβάνεται και η θετική γνωμοδότηση του Οργανισμού της Αθήνας. Ανάμεσα στη λοιπή επιχειρηματολογία αναφέρεται ότι ενώ το ΠΔ/95 για τα συγκεκριμένα ΟΤ καθόριζε κάλυψη 40% και συντελεστή δόμησης 0,8, στην πρόταση της «Διπλής Ανάπλασης» η πραγματοποιούμενη κάλυψη είναι μικρότερη και ο μέσος συντελεστής επίσης μικρότερος του 0,8!

Αυτό, όμως, δεν είναι αλήθεια γιατί τα συγκεκριμένα ΟΤ περιγράφονται επακριβώς με τις χρήσεις τους στο ΠΔ/95 και συγκεκριμένα αναφέρεται ότι: στην περιοχή η χρήση Α1 (της ΕΤΜΑ) αναγνωρίζει την τότε υπάρχουσα κατάσταση ως «βιομηχανική χρήση παραγωγής τεχνητής μέταλλας και συνθετικών ινών», και συμπληρώνει (άρθρο 3, παράγραφος 2) ότι «μετά την καθ' οι-

ονδήποτε τρόπο απομάκρυνση των παραπάνω δραστηριοτήτων θα κινηθεί η διαδικασία, ώστε τα αντίστοιχα γήπεδα να χαρακτηριστούν ως χώροι κοινοχρήστου πρασίνου».

Ταυτόχρονα, στα λοιπά τμήματα της έκτασης που περιβάλλουν την ΕΤΜΑ αναγράφεται ο χαρακτηρισμός ΚΠ (Κοινόχρηστο Πράσινο) και Ρ, όπου επιτρέπεται η υπόγεια κατασκευή χώρων στάθμευσης ή υπογείων άλλων χρήσεων κλπ. (άρθρο 3, παράγραφος 8).

Τον Αύγουστο του 2008, παρά την προσφυγή στο ΣτΕ πολιτών (επωνύμων και μη), τις εκφρασμένες ανησυχίες των Πρυτανικών Αρχών του ΕΜΠ και του Προέδρου του ΤΕΕ, εγκρίνεται, από τη Νομαρχία Αθηνών η μεμονωμένα υποβληθείσα Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, που αφορά σε ιδιωτικό κτίριο πολλαπλών χρήσεων της περιοχής ανάπλασης.

Το ΤΕΕ στο πλαίσιο συνεργασίας με φορείς για την προώθηση κοινών δράσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος με την ευρεία έννοια, υπέγραψε μηνόμιο συνεργασίας με 12 φορείς, αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας της Υπερνομαρχίας Αθηνών - Πειραιώς.

Οι συνεργαζόμενοι φορείς είναι:

- Υπερνομαρχία Αθηνών - Πειραιώς

- Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας
- Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
- Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Αττικής
- Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών
- Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιώς
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πα-

νεπιστήμιο Αθηνών

- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο
- Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας
- Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Πειραιά

Σε πρόσφατη συνεδρίασή της, η Επιτροπή της «Συνεργασίας των 12 φορέων» ασχολήθηκε διεξοδικά με την ευρύτερη περιοχή του Ελαιώνα και κατέληξε στα εξής:

Ο ιστορικός «Ελαιώνας», με έκταση περίπου 9.000 στρεμμάτων, που αποτελεί και μια ελπίδα ανάσας για τους κατοίκους του Λεκανοπεδίου, «διαμελίζεται». Αντί για πράσινο και δέντρα, φυτεύουν τεράστια κτίσματα.

Ταυτόχρονα, η γη του «Ελαιώ-

να» χρησιμοποιείται, με τη μέθοδο της αύξησης του συντελεστή δόμησης, για την εξυπηρέτηση ευνοούμενων, ιδιωτικών και μη συμφερόντων. Αναμένουμε από το Συμβούλιο της Επικρατείας να ακυρώσει τις αποφάσεις αυτές ως παράνομες.

Είναι απαράδεκτο να επαναλαμβάνεται ο κατακερματισμός της ευρύτερης περιοχής του «Ελαιώνα» με σημειακές παρεμβάσεις, οι οποίες αλλοιώνουν το χαρακτήρα του ως σημαντικού χώρου πρασίνου της πρωτεύουσας και την ιστορική του αναβίωση, που αποτελεί και το στόχο του ΠΔ του 1995.

Αγωνιώδες είναι το αίτημα, να σταματήσει κάθε περαιτέρω ενέργεια κατακερματισμού του «Ελαιώ-

να». Ο «Ελαιώνας» πρέπει να κηρυχτεί «έδαφος απαραβίαστο».

Επιβάλλεται, επίσης, να υπάρξει δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για την απομάκρυνση του γηπέδου του Παναθηναϊκού από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας και τη διαμόρφωση των 17 στρεμμάτων σε κοινόχρηστο χώρο πρασίνου. Μόνον η δεσμευτική προθεσμία θα εξασφαλίσει τη «Διπλή ανάπλαση» του Βοτανικού και της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Παράλληλα, να προωθηθεί η διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Μελέτης, από την πλευρά της πολιτείας, για ολοκλήρωση την περιοχή παρέμβασης, δεδομένου ότι πρόκειται για πρόγραμμα με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Η «Συνεργασία των 12 φορέων για το περιβάλλον»